

The Talmud Yerushalmi's attitude towards stringency (Chumra) and Prohibiting the Permissible in Jewish Legal Thought

---

Due to its universal relevance to *halakhic* decision making, *chumra* or “stringency” is a subject that pervades all aspects of Jewish Legal thought. The Talmud Yerushalmi approaches stringency with some reservation. The general sense one obtains from it is that even prohibiting that which is permissible or taking upon one-self something that one is not commanded to do can constitute a serious prohibition.

The Talmud Yerushalmi presents mostly concrete cases on the matter of stringency. However, the fact that they appear in fair abundance in the Talmud Yerushalmi while they are not stressed at all in their counterpart discussions in the Talmud Bavli would seem to reflect if not a general attitude then at least an inclination.

Although these cases are concrete many of our Sages exercised the liberty of generalizing and extending them, either right in their original context or by extension of principle. As an example, Rabbi Joseph Karo can cite in the context of *Kethuboth* a passage which speaks of purity.

It is specifically the passages from the Talmud Yerushalmi that our Sages refer to when expressing or formulating their attitude towards stringency. The Talmud Bavli, which does not contain projecting (or projecting enough) statements on the matter is left at the side-line, while the Talmud Yerushalmi comes to the fore in prominence and authoritativeness.

We explore here various cases where the Talmud Yerushalmi instructs one not to be stringent, both in the positive sense of taking upon oneself what one is not commanded to do and in the negative sense of abstaining from something permissible.

[1]

“Nathan bar Ba said before Samuel: I know how to distinguish between the roe of pure and impure fish. . . Samuel said to him: What is the status of this *Salpi*? Said Nathan bar Ba to him: “Impure”. Samuel said to him: It does not displease me (*bish li*) that you said of the pure that it is impure, but that you are destined (*sofecha*) to say of the impure that it is pure.” (*Avodah Zara* 2:9)¹

Simply read, Samuel is concerned that Nathan bar Ba's mistake will lead him to declare an impure fish as pure. There is an obvious question: Does Samuel consider it acceptable to declare the pure as impure but that doing so will lead one to declaring impure as pure? Or does he simply see it as tolerable act but by no means a normative one? Our interpreters opted for the first possibility with some differences between them.

---

1 רבי בא בשם רב יהודה אם אמר לך מלחתי נאמן נתן בר בא אמר קומי שמואל ידע אנא מפרשה בין עוברי דגים טמאין לעוברין דגים טהורין עוברי דגים טמאים עגולין עוברי דגים טהורין ארוכין אחוי ליה הדא סלפיתא א"ל כזה מהו? א"ל טמא. א"ל לא ביש לי דאת אמרת על טהור טמא אלא סופך דאמר על טמא טהור עבודה זרה ביש (ז:): בבלי מ.

Undoubtedly, the key to understanding this passage correctly lies in the exact semantics of “displease (*bish li*)” and “destined (*sofecha*)” as well as in an examination of Samuel’s disposition towards stringencies in the Talmud Yerushalmi (and Rabbinic Literature.²)

However we are to understand Samuel, the view of another Sage, Rabbi Eliezer is unequivocal: “Just as it is prohibited to declare the impure as pure, so too it is prohibited to declare the pure as impure”.

A plain reading of Samuel’s passage contrasted with R. Eliezer’s suggests that for the former there is no transgression per se in declaring the pure as impure, while for the latter the transgression is in the *actual act* of declaring the impure as pure, or conversely, the pure as impure.

Rabbi Eliezer phrases his words very specifically in terms of “pure/impure”, but many of our Sages treated this passage merely as a case in point of a broader prohibition of declaring the permissible as impermissible.

Some of our Sages appear to have actually had the reading “permitted/prohibited” which could be an alternate version of the text from before the Talmud Yerushalmi was finalized.

⁴³

[2]

Rabbi Isaac the son of Samuel the son of Maratha descended to Nesivin and found Simlai the southerner sitting and teaching: “Rabbi and his court permitted oil”. Samuel said to “Rav” “eat” (the oil of a gentile) but Rav was not willing to eat. Samuel said to him: “eat or else I will declare you a *Rebelious Elder*. *Rav said to Samuel: When I was there (in Israel) I knew who objected to it-Simlai the Westerner. Samuel said to him. Did he say it in his own name? No! He said it in the name of Rabbi Judah the Prince. Samuel begged him and he ate.*⁵ (*Avodah Zara 2:8 16b*)

The Rabbis traced the prohibition of consuming gentile oil to the Biblical Daniel. However, their proof-text: He resolved (*wa-yasem ‘al libbo*) not to be defiled (*asher lo yithga’al*) by the *pathbagh* of

---

2
3 מ"ש במוטב ב"ד ד' לא ב"ד של ד' היה אלא ב"ד של שלשה דהיינו ב"ד החדש וחכם אחד נמצא שם במקרה ואע"פ שאין זה מעל' ומוריד מ"מ הכותב להראות דבריו בשער צריך שלא יגרע ולא יוסיף אפי' בדבר שאינו מעלה ומוריד כי מי שאינו מדקדק בכך יבא לשנות גם בדבר שהוא מעל' ומוריד ודמיה לההיא דאמר שמואל לא באיש לי דאמרת על מותר אסור וכו'. ומ"ש ואחר המשא ומתן נר' לנו שלא תגבה כתובת' כדין מגורשת וכו' והר"י קארו אמר שלא הי' נר' לו לחלק בין גדון זה לתשובת הרא"ש ז"ל ולכבודו לא רצינו לפסוק הדין באותו היום וכו' דברים אלו אינם מכוונים ששום טענה לא הזכירו אלא טענת ששני התנאי' כתובים בכתוב' ביום אחד ודחיתי אותה טענ' ואמרו לי נעיינ בדבר (Beth Yosef 3 page 103)

4...מותר ובחמאה דליכא איטפא ליכא בהו זיהרא הילכך יבש שריא. ובארבעה ימים הוי הגבינה יבישה והוי שריא אי לא מוקי לה איטפא לזיהרא, ואז החמאה מותרת שעירבו בו נסיובי דחלבא ואותן שאין מערבין נסיובי דחלבא מותר מיד. ואם יש ספק אם יש בו נסיובי דחלבא אם לאו הוי ספיקא דרבנן ולקולא. ובמלכותנו אין מערבין וכולנו אוכלין אותה מי שדעתו יפה. ועל זה סומכים הצרפתים ומקפידים על האשכנזים שנמנעין מלאוכלן, לפי שיש בירושלמי (ספ"ה דתרומות וש"ג) כשם שאסור להתיר את האסור כך אסור לאסור את המותר. ותשובות הרבה יש בדבר מירושלמי ע"כ... (Teshuvot Maimoniyot, kedusha 15)

5 יצחק בר שמואל בר מרתא נחת לנציבין אשכח שמלאי הדרומי יתיב דרש: רבי ובית דינו התירו בשמן. אמר שמואל אכל רב לא קביל עליה מיכול אמר ליה שמואל אכול דלא כן אנא כתב עליך זקן ממרא אמר ליה עד דאנא תמן אנא ידע מאן ערר עליה שמלאי הדרומי אמר ליה מר בשם גרמיה לא בשם ר' יודן נשייא. אטרח עלוי ואכל. עבודה זרה ב: ח (טז). בבלי לו.

the royal table (*Dan 1:5, Avodah Zarah 2:8 16a*) does not obviate any mention of a decree nor does it single out oil.

Rabbi Isaac the son of Maratha attests in the name of Simlai the Westerner, that Rabbi Judah the Prince and his court later reversed Daniel's decree permitting the oil of a gentile. Rav rejects Simlai and his teaching and thereby denies that there was any reversal.

Maimonides (*ma'akhaloth asuroth 17:22*):⁶ "The oil of a gentile is permissible. One who prohibits it stands in great sin because he rebels against the court that ruled it permissible". It is clear that by stressing "rebellion" he bases his ruling on the Talmud Yerushalmi.

Maimonides' phraseology is undoubtedly significant: "One who prohibits" suggests someone, e.g. a Sage, who has the capacity and office to prohibit, while someone who does not is not deemed a "Rebellious Elder".

The passage in the Talmud Yerushalmi focuses on Rav's refusal to consume the gentile oil while nothing is said of him making a ruling. Samuel's threat to deem Rav a Rebellious Elder suggests that mere abstinence without explicit ruling suffices to be considered a transgression. Maimonides must understand the behavior of the Sage is tantamount to his ruling.

It would stand to reason that although one who does not have office to prohibit the consumption of gentile oil does not rebel against the court, but his act of stringency against something permissible is still undesirable.

[3]

Rabbi Abba the son of Jacob in the name of Rabbi Yohanan said: If a law comes before you and you do not know whether to hold in suspense (*lithloth*) or to burn (*lisrof*) (the impure meat), always pursue burning over holding in suspense for nothing is more beloved in the Torah than bullocks and goats which are to be burnt. Rabbi Yose raised the question: Do we learn from things whose commandment entails this (burning) those things whose commandment does not entail this?⁸⁷

Rabbi Yohanan advises that in case of uncertainty about the impurity of sacrificial meat one should favor burning rather than holding the meat until it becomes inedible and that one need not worry that as a result pure meat may end up being destroyed.

---

6 **שמן של עכו"ם מותר. ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול. מפני שממרה על פי בית דין שהתירוהו. ואפילו נתבשל השמן הרי זה מותר. ואינו נאסר לא מפני בישולי עכו"ם מפני שנאכל כמות שהוא חי. ולא מפני גיעולי עכו"ם מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו:**

7 רבי אחא בשם רבי יונתן כשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה כך מצוה שלא לומר על דבר שאינו נעשה. א"ר לעזר כשם שאסור לטהר את הטמא כך אסור לטמא את הטהור ר' אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן אם באת הלכה תחת ידיך ואין את יודע אם לתלות או לשרוף לעולם הוי רץ אחר השריפה יותר מן התלייה שאין לך חביב בתורה מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין והן בשריפה רבי יוסי בעי ולמידין דבר שאין מצותו לכאן מדבר שמצותו לכאן: חגיגה ה:ח (ח.) בבלי י.

8 דאיתפלגון שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליקם ביו"ט? רב ורבי חנינה תריהון אמרין אסור ורבי יוחנן אמר מותר. א"ר מנא קומי רבי יודן מה אפכן לה פתילה גבי ביצה? א"ל מן מה דאנן חמיי רבנן מדמיי לה הדא אמרה היא הדא היא הדא

Bullocks and goats are sprinkled on the *Parocheth*, a sign that they are beloved to God, yet they are still are burned! Even something sanctified, like *Terumah* can always be burned without concern.

Rabbi Yohanan's teaching which speaks about Sacrificial meat is brought in the context of *Terumah* which suggests that the Talmud attempted to make an analogy between the two. However, Rabbi Yose brings this analogy into question. Can the burning of sacrificial meat which is its normal course be truly analogous with *Terumah*?

How does the Talmud rule in the finale? Did Rabbi Yose intend his question to be a rejection or merely a curiosity? Our interpreters seem to opt for the former according to which

Terumoth 5:3 30b
Sotah 8:2 34b

Shab 25a
Look at entire passage. *Terumah* just case in point?

He [name lost] said to him (=Rabbi Abahu): Does it not teach: "Regarding anything that is for praise not everyone who wants to act as if he is an "individual" or *Talmid Hakham* may do so one unless he was appointed as the collector for the community." He said to him: "Do we not learn: regarding anything that causes grief one may act as if he is an individual or *Talmid Hakham* and blessing shall come upon him". Rabbi *Ze'ira* said: so long as he does not cause others to be treated with contempt.⁹ (Berachoth 2:9 21a)

Rabbi Abahu recounted that Judah the son of Papus was walking toward Rabban Gamliel and Rabbi Joshua. As permitted by a Barayatha, the latter were walking on the sides of the road at the risk of damaging the private fields while the former was sinking in the mud of the road unwilling to incur any damages. *Rabban Gamliel* said to Rabbi Joshua: "Who is this that points himself out"? He said to him: Rabbi Judah the son of *Papus* all of whose actions are for the sake of Heaven". Rabbi Abahu's stresses that Papus intention was certainly for the sake of heaven and not for conceit.

The point of dissent between the two Amoraim is whether the permit of "grieving" is context sensitive or absolute. The anonymous Amora seems to maintain that it is context-sensitive

The Amora assumes that walking in the mud is an act that may elicit praise while the Barayatha teach us only that only someone with the appropriate post is permitted to take praiseworthy stringency upon himself.

Rabbi Abahu refers to the latter part of the Barayatha which states that if an act is painful or grievous a person may and in fact is encouraged to take stringency upon himself even if it elicits praise.

Rabbi *Ze'ira's* qualification may Amoraic commentary on the Barayatha but it is part of a response to Rabbi Abahu. Their point of dissent appears to be whether under the circumstances, where Papus undoubtedly has no intention of deceit, one is permitted to take stringency upon himself. Although Rabbi Joshua assures him otherwise, Rabban Gamliel who was a pious man did perceive *Papus* as acting in self-satisfaction.

In his *Hilkhoth Yerushalmi* (*Berachoth* 2:9, 26. See note 30), Maimonides codifies this teaching as an absolute and does not mention Rabbi *Zeira's* qualification.

Maimonides rules here that in cases of grief anyone is permitted to act as a '*yahid*' while in his *Mishneh Torah* ('Laws of Fasts', 3:1) he limits this license to students only but not to the masses.

---

9 תני מסתלקין לצדדין מפני יתידות דרכים ובשעה שהוא משתקע אפילו בשדה שהיא מליאה כורכמין. א"ר אבהו מעשה בר' גמליאל ור' יהושע שהיו בדרך והיו מסתלקין לצדדין מפני יתידות דרכים וראו את ר' יהודה בן פפוס שהיה משתקע ובא כנגדן אמר ר"ג לר' יהושע מי הוא זה שמראה עצמו באצבע. אמר לו יהודה בן פפוס הוא שכל מעשיו לשום שמים. א"ל ולא כן תני כל דבר שהוא של שבה לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד חכם עושה אלא א"כ מינו אותו פרנס על הצבור. אמר ליה והתני כל דבר של צער כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה ת"ח עושה ותבוא עליו ברכה. א"ר זעירא ובלחוד דלא יבזה חורנין.

[5]

“and the language of Sages heals” (Mishle 12:18). Rabbi Dimi in the name of Rabbi Isaac: Is it not sufficient for you what the Torah prohibited that you seek to prohibit other things upon yourself?¹⁰ (Num. 30:3).

Rabbi Isaac prohibits pilling on oaths prohibiting himself from

In the Eight Chapters, #4 Maimonides cites this passage in support of his:

“The Sages have words regarding this matter more wonderful than which I have never seen and it is in the Gemara of the people of the West. In the ninth chapter of *Nedarim* they spoke of the *genuth* of those who obligate themselves with Shevuoths and *Nedarim* until they leave themselves like prisoners . . . this is precisely without addition or subtraction the matter that we mentioned.

Maimonides polemicizes against aestheticism of his day

---

10 רב דימי בשם רבי יצחק לא דייך מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים. נדרים ט:ה (כט.) בבלי סה:

[5]

[6]

An incident: Rabbi Yosa and Rabbi Samuel the son of Rabbi Isaac were sitting and eating at the top floor of a synagogue. The time for prayer came. Rabbi Samuel the son of Rabbi Isaac got up to pray. Rabbi Mayasha said to him: Have you not taught us: "If they began they do not stop"? and Hizkiya has taught: "Anyone who is exempt from something and still does it is called a fool". Do we not learn: "a groom is exempt [from reciting the Shema]. If he wishes he (*berachoth* 2:9)¹¹

---

11 דלמא ר' יסא ור' שמואל בר רב יצחק הוו יתבין אכלין בחדא מן אילין כנישתא עלייתה. אתת עונתה דצלותא וקם ר' שמואל בר רב יצחק מצלויא. א"ל ר' מיישא לא כן אלפן ר' אם התחילו אין מפסיקין. ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מדבר ועושה נקרא הדיוט. א"ל והא תנינן חתן פטור חתן אם רוצה. א"ל ולא דרבן גמליאל היא. א"ל יכיל אנא פתר כרבן גלמליאל דרבן גמליאל אמר איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים: (ברכות ב:ט כא. בבלי יז:)